

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ, ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ

С.В. ФЛІППОВА, А.А. БАЛАН

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ
НА ПРИКЛАДІ ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНИХ
ПІДПРИЄМСТВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

МОНОГРАФІЯ

Одеса
2011

УДК 65.012.7:65.014.1
ББК 65.05+65.304.14
О-64

Рекомендовано до друку Вченою радою ОНПУ (протокол № 2 від 25 жовтня 2011р.)

Рецензенти:

Дікань Л.В. – кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри «Контроль і аудит» Харківського національного економічного університету;

Осипов В.М. – доктор економічних наук, професор, завідувачий відділу соціально-економічного розвитку приморських регіонів Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України;

Захарченко В.І. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри «Економіки та управління» ОНУ ім. Мечнікова.

Філіппова С.В., Балан А.А. Організаційно-методичне забезпечення фінансово-господарського контролю на прикладі енергопостачальних підприємств: теорія і практика. Монографія. — Одеса: ОНПУ, видавництво «ВМВ», 2011. — 254с.

Основу роботи складають результати наукових досліджень, що проводились за період 2004-2010 рр. згідно планів науково-дослідних робіт ОНПУ та кафедри обліку, аналізу і аудиту.

Авторами розглянуто проблему організаційно-методичного забезпечення фінансово-господарського контролю енергопостачального підприємства. Виконано дослідження особливостей фінансово-господарської діяльності ряду енергопостачальних підприємств та на його підставі обґрунтовано сукупність методичних рекомендацій стосовно складу та змісту організаційно-методичного забезпечення системи фінансово-господарського контролю. Запропоновано відповідну систему показників оцінки стану фінансово-господарської діяльності енергопостачального підприємства, що дозволяє оперативно приймати обґрунтовані управлінські рішення по запобіганню банкрутства і покращенню його фінансового стану.

Вступ підготовлено спільно з д.е.н., проф. Філіпповою С.В., п. 1.1 – спільно з д.е.н., проф. Філіпповою С.В., Дашковським О.С. за результатами досліджень за тривалий період.

Розраховано на науковців, що спеціалізуються у напрямку організаційно-методичного забезпечення організаційно-методичного забезпечення фінансово-господарського контролю енергопостачального підприємства.

©Філіппова С.В., Балан А.А., 2011

ЗМІСТ

ВСТУП	С. 5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ	7
1.1 Сутність та класифікація фінансово-господарського контролю..	7
1.2 Методи та форми контролю фінансово-господарської діяльності енергопостачальних підприємств.....	26
1.3 Система внутрішнього контролю як організаційно-економічний механізм фінансово-господарського контролю енергопостачальних підприємств	33
РОЗДІЛ 2 ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НА ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	40
2.1 Передумови формування фінансово-господарського контролю на енергопостачальних підприємствах	40
2.2 Особливості механізму державного контролю електроенергетичної галузі.....	53
2.3 Сучасні тенденції створення системи фінансово-господарського контролю енергопостачальної компанії	58
РОЗДІЛ 3 ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА АНАЛІЗ ІСНУЮЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	68
3.1 Оцінка діяльності енергопостачальних компаній за показниками фінансової звітності як інструменту встановлення контрольних показників СВК.....	68
3.2 Оцінка діяльності енергопостачальних компаній з урахуванням обсягу енергопостачальних компаній.....	78
3.3 Аналіз діючої системи внутрішнього контролю на підприємствах електроенергетичної галузі.....	82

РОЗДІЛ 4 РОЗРОБКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ВАТ «ОДЕСАОБЛЕНЕРГО»	87
4.1 Особливості розробки організаційного забезпечення ФГК енергопостачального підприємства	87
4.2 Методичне забезпечення ФГК енергопостачальних підприємств.....	90
ВИСНОВКИ.....	118
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	121
ДОДАТКИ	144

ВСТУП

Сучасна криза в економіці України та інших країн СНД актуалізувала дослідження в сфері забезпечення економічної безпеки держави і конкурентоспроможності національної економіки. Паливно-енергетичний комплекс (ПЕК) є стратегічною галуззю, що впливає на ступінь незалежності і конкурентоспроможності країн. До факторів, що впливають на економічну безпеку держави впливає об'єднаність єдиної енергетичної системи, що стала спадщиною радянського союзу, подальша корпоратизація ПЕК, зокрема його енергопостачального сектору.

Сьогодні, основним завданням сучасної реконструкції ПЕК визначено впровадження енергозберігаючих технологій (ЕТ). Проте, виконане дослідження показало, що проблему впровадження ЕТ необхідно розглядати з різних позицій. Іншими словами впровадження ЕТ стоїть на перетині багатьох спеціальностей, а отже потребує наукових розробок науковців за різними сферами науки.

В науковій економічній літературі актуальні проблеми енергетичного бізнесу в електроенергетичній галузі комплексно розглянуто лише російськими науковцями практиками В.К.Паулі та Гітельманом Л.Д., Ратниковим Б.Е., проблеми пов'язані з аналізом та оцінкою ефективності фінансово-господарської діяльності енергопостачальної компанії знайшли відображення в роботах Ованесова А., Бірюкової Є., Рассказова С.В., Шеберстова О. тощо, загальні питання розвитку галузі в Україні висвітлено в працях вітчизняних дослідників Бельтюкова Є.А., Чернухіної І.А., Мурги С.М., Замули В.Я., Шульги Ю.І., Недіна І.В., Яценка Л.В., Галазюка Н.Н., Амельницької О.В., Петрової Н.Б., Кальченко В.М., Цебень Р.Л., Мозенкова О.В., Буяк А.Є. та інших. Дослідниками порушено ряд значних проблем, проте, питання дослідження процесів контролю енергопостачальних підприємств, як суб'єктів та об'єктів впровадження ЕТ не порушено.

Треба зауважити, що проблема фінансово-господарського контролю, його класифікації, сфер та напрямів застосування тривалий час глибоко досліджуються вітчизняними вченими, серед яких особливої уваги заслуговують праці Бутинця Ф.Ф., Дікань Л.В., Максимової В.Ф., Петренко Н.І., Сухаревої Л.О.

Враховуючи зазначене, метою наукового дослідження є обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо організаційно-методичного забезпечення контролю фінансово-господарської діяльності енергопостачальної компанії.

Об'єктом дослідження є процеси контролю фінансово-господарської діяльності енергопостачального підприємства, а предметом – теоретичні та методологічні підходи щодо організації системи контролю фінансово-господарської діяльності енергопостачального підприємства та положення щодо її методичного забезпечення.

Вступ підготовлено спільно з д.е.н., проф. Філіпповою С.В., п. 1.1 – спільно з д.е.н., проф. Філіпповою С.В., Дашковським О.С. за результатами досліджень за тривалий період.

Розраховано на науковців, що спеціалізуються у напрямку організаційно-методичного забезпечення організаційно-методичного забезпечення фінансово-господарського контролю енергопостачального підприємства.